



**KNIHOVNA
MATĚJE
MIKŠÍČKA
DAČICE**

Pantočková 89, 380 01 Dačice, IČO: 608 19 529,
id – 3ku9a8, tel: 384 422 397, www.mkdac.cz

K O M E N T Á Ř **k ročnímu výkazu o knihovně za rok 2018**

Knihovna Matěje Mikšíčka je univerzální veřejnou knihovnou zřízenou Městem Dačice. Je knihovnou pověřenou výkonem regionálních funkcí pro část okresu Jindřichův Hradec. Knihovna v současné době slouží občanům Dačic a okolí, velikost obsluhované populace podle statistik činila k 31. 12. 2018 celkem 13 500 obyvatel, protože knihovna plní vedle své městské funkce (7 331- obyvatel k 31. 12. 2018) i funkci knihovny pověřené výkonem regionálních služeb pro 21 obecních knihoven. Podrobný komentář ke standardům výkonu regionálních funkcí za rok 2018 je zpracován samostatně.

Moderní služby – komunitní knihovna – inovace, otevřenost, celoživotní vzdělávání

Trvale prosazujeme potřebu větších prostor (podle standardů 600 - 800m², skutečnost 250 m², s letní čítárnou 350 m²). Hlavním úkolem knihovny je soustavně zlepšovat služby a podporovat komunitu. Jsou to místa, která jsou otevřena všem bez rozdílu a mohou poskytovat bezpečný a neutrální prostor pro realizaci celé škály občanských aktivit na lokální úrovni.

PRIORITY roku 2018

- ✓ K výročí **2018** (150 let od založení čtenářského spolku Dyje, 125 let od založení veřejné knihovny) byla knihovna přejmenována, od 1. 11. 2018 - **Knihovna M. Mikšíčka**. Byly realizovány všechny související operace a administrativní úkony. K výročí jsme vydali aktualizovaný komiks Tajemství Klášteryku aneb Knihovna očima Kostičky Cukrové a leták propagující výpůjčky e-knih.
- ✓ **Doladění a rutinní provoz automatizovaného knihovního systému TRITIUS**, včetně poboček, které poskytují knihovnické služby rovněž s Tritiem. Realizovali jsme grant od MK ČR na harmonizaci jmenných autorit.
- ✓ Ve spolupráci s městem jsme zapojili knihovnu do projektu **Bookstart aneb S knížkou do života**. Děti v Dačicích dostávají při vítání občánků sety s říkadly, knížku pohádek M. Mikšíčka a informace, proč a jak číst dětem od kolébky.
- ✓ **Modernizovali jsme webové stránky na doménu www.mkdac.cz - ONLINE SLUŽBY**. Zvýšil se počet virtuálních návštěvníků, lidé si chtějí řadu věcí vyřídit z domova (prodlužování výpůjček, rezervace ad.) Zvýšil se počet čtenářů e-knih.
- ✓ K výročí vzniku prvního českého spolku v Dačicích před 150 lety a k výročí založení veřejné knihovny měla být realizována přístavba, investor město, projekt a stavební povolení je, nenašel se dodavatel stavby, realizace přesunuta na rok 2019.

PROJEKTY 2018:

- Organizovali jsme a zprostředkovali **kulturní** a vzdělávací programy se vztahem ke knize a k rozvoji komunity. Účastníme se celostátních knihovnických akcí: **Březen – Měsíc čtenářů či Týden knihoven**. Jsme partnerem Zdravého města Dačice (Dny zdraví), v knihovně je konzultační středisko **Virtuální univerzity třetího věku** (vu3v) České zemědělské univerzity.

- **Vzdělávání** – opětovný zájem o základy práce s PC, individuální konzultace, vu3v – stále se zvyšuje počet studentů – již 32 seniorů ve skupině při knihovně a 26 studentů v první skupině na MěÚ. Knihovna se osvědčuje jako místo neformálního vzdělávání.
- **Knihovní fondy pro nevidomé a slabozraké** – zájem o službu stoupá, ve fondu máme celkem 618 zvukových knih, jejich výpůjčky jdou stále nahoru. Lidé službu hodnotí velmi kladně.
- **Přispívali jsme svými katalogizačními záznamy do Souborného katalogu ČR.** Pomocí grantu z MK jsme vyčistili a harmonizovali jmenné autority.
- **DĚTSKÉ ODDĚLENÍ** – Propagujeme četbu zejména u dětí a mládeže a aktivně podporujeme čtenářskou gramotnost realizací aktivit zaměřených na práci s knihou. **Lovci perel** – 5. ročník, vyhodnocení – akce Kráček Lovců perel (12. 12. 2018), Škola naruby aneb **Celé Česko čte dětem**, (pohádka pro zapojené MŠ), **Už jsem čtenář aneb Knižka pro prvňáčka, pasování na rytíře řádu čtenářského** (ve spolupráci s Tyláčkem a St. zámkem v Dačicích), **besedy o knihách a lekce knihovnicko-informační výchovy pro základní školy**, návštěvy dětí ze speciální školy. Recitační soutěže škol v knihovně. Dopoledníček – divadelní soubor Tyláček pod vedením paní N. Jahelkové zdramatizoval knížku K. Poláčka – Bylo nás pět a představil ji žákům prvního stupně ZŠ v Dačicích. Vždy poslední pátek v měsíci – Z pohádky do pohádky: společné čtení a tvoření s pohádkami. Vždy poslední středa v měsíci – Čtení z nových knih.
- Dětské oddělení má na webu knihovny své stránky: <http://www.mkdac.cz/detske/>
- **Standardy a benchmarking** – většinu ukazatelů splňujeme s výjimkou plochy pro uživatele.

		Standard/benchmarking - medián	Dačice
Knihovní fond	Obnova knihovního fondu – KF - (částka v Kč na obyvatele na nákup KF za rok)	30-45 Kč	39,- Kč
Studijní místa	Studijní místa pro uživatele knihovny	20 až 28	24
Knihovna	Plocha knihovny určená pro uživatele	Nejméně 60m2 na 1000 obyvatel	47 m
	Provozní doba knihovny pro veřejnost	28 – 40 hodin týdně	34
Webová stránka	Vlastní webová stránka knihovny	ANO	ANO
Uživatelé do 15 let	% uživatelů do 15 let z celkového počtu uživatelů	30,71%	32,3%
Čtenáři	Registrovaní čtenáři - % z obsluhované populace	14,70%	16,6%

I. KNIHOVNÍ FOND

	Stav k 31. 12. 2017	Přírůstky 2018	Úbytky 2018	Stav k 31. 12. 2018
Vlastní fond MěK	30 199	1 277	1 652	29 824
Fond RF	9 114	499	529	9 084
Fond Měk celkem	39 313	1 776	2 181	38 908 k. j.
Obrat KF	1,08			1,4
Fond neprofi	24 945	263	330	24 878
Sumář celkem	64 623	2 039	2 511	63 786

- **Knihovní fond Knihovny M. Mikšíčka zpracovaný v automatizovaném knihovním systému Tritius** se skládá z fondu knih, brožur, zvukových knih, periodik, CD-ROMů a stolních společenských her. Desátým rokem jsme budovali fond **ZVUKOVÝCH KNIH (632 sv. ZK)**. Důležitým dílčím fondem je **fond regionální literatury**. Knihovní fond knih je tvořen fondem

městské knihovny včetně fondu poboček (oddělení knihovny) a výměnným fondem pro obsluhované základní knihovny.

- Na nekomerční tituly české literatury využíváme dotaci Česká knihovna.
- **Prostředky na doplňování knihovního fondu** stagnují. Rozpočet knihovny neumožňuje jejich zvyšování. Čtenáři požadují především novinky, ze starší produkce trvá zájem o doporučenou četbu. **NEDOSTATEK PROSTOR NAVÍC NEUMOŽŇUJE VÝRAZNÉ ROZŠÍŘOVÁNÍ FONDU, KNIHY NENÍ KAM DÁVAT.** Při doplňování využíváme nejrůznějších slev, nákup přes internet, který jednoznačně převažuje nad ostatními (internetová knihkupectví Kosmas, Portál aj.), zlevněné knihy, místní knihkupectví.
- **Přírůstky knih a brožur:** do fondu městské knihovny přibylo **1.277 svazků a 15 zvukových knih.** Průměrná **cena knihy 2018 je 189 Kč.** Náklady na nové knihy: 241.000,- Kč (bez výměnného fondu), cena celkem: 326.201,- Kč. Takže slevami a poskytovaným rabatem jsme ušetřili 85.201,- Kč. Zvyšuje se průměrná cena knihy.
- Knihy zpracováváme podle katalogizačních pravidel **RDA** (Resource Description and Access) s využitím sdílené katalogizace z Národní knihovny, která je konečně na slušné odborné úrovni a na záznamy se lze většinou spolehnout. Kontrolní vazby. Knihovna používá od podzimu roku 2017 knihovní systém Tritius, který byl pořízený z dotace VISK MK ČR, spoluúčast knihovny - server.
- **Pobočky:** knihovna má s přechodem na Tritius **5 oddělení knihovny** v místních částech (Bílkov, Dolní Němčice, Chlumeč, Malý Pěčín a Velký Pěčín). Jejich výsledky jsou již součástí statistiky a výkonů knihovny. Knihovnici půjčují 1 hodinu týdně - Chlumeč, 1,5 hod - Malý Pěčín a D. Němčice, 2 výpůjční hodiny týdně – Bílkov a Velký Pěčín). Připojení poboček na Internet hradí knihovna z rozpočtu, S přechodem na Tritius se změnil i systém půjčování knih do těchto oddělení (přesun svazků, což negativně ovlivnilo i počet výpůjček). Knihovnice na pobočkách se naučily se systémem pracovat, líbí se jim.
- **Odpisy:** v roce 2018 byly odepisovány především opotřebované, špinavé a poškozené tituly a to především ze skladu. Z výměnného fondu byly vyřazovány opotřebované knihy a knihy s koncem monopolu (sdružené prostředky obcí, starší vhodné tituly převedeny do fondu obecních knihoven).
- **Výměnný fond** – krajská dotace na nákup fondu v rámci regionálních funkcí umožňuje dostatečné doplňování tohoto fondu nákupem knih a periodik. Rovněž díky sdruženým prostředkům obcí byl tento výměnný fond významně rozšířen – o 499 svazků.

II. UŽIVATELÉ

Knihovna MM	2016	2017	2018	bilance
Počet návštěvníků - celkem	22 969	20 662	22 785	+ 2 123
	Bez Carmen			
Uživatelé – návštěvníci online služeb		2 244	5 654	+ 3 410
Počet čtenářů	1 294	1 317	1 213	- 104
Z toho do 15 let	450	465	392	- 73
% uživatelů z počtu obyv.	17,5	17,8	16,6 %	
% dětí do 15 let z počtu čtenářů	34,78%	35,31%	32,3 %	
Virtuální návštěvy webové stránky	9 152	9 528	9 326	- 202 (úpravy webu)
Region				
Návštěvníci neprofi	6 010	5 079	5 040	- 39
Čtenáři neprofi	566	447	489	+ 42
Sumář – návštěvníci celkem	42 608	25 741	27 830	+ 2 089
Sumář – čtenáři celkem	2 003	1 764	1 702	- 62

- **Zvyšují se návštěvníci on-line služeb, což je trend, který ukazuje na nutnost věnovat trvalou pozornost webovým stránkám a online službám. Výborná je možnost stáhnout si fond knihovny do tabletu či mobilu** – propagovat tuto službu.
- Klesá počet uživatelů internetu v knihovně, což je způsobeno jeho masivním rozšířením do domácností a škol. V knihovně je přístup na wifi, čehož uživatelé využívají, ale nikde je nevidujeme.

- **Počet registrovaných čtenářů klesl v roce 2018 pod hranici 1 300 čtenářů.** Sice je to téměř 17% občanů města včetně místních částí, ale zde máme stále rezervy a bude nutné systematicky hledat nové čtenáře. Stále je a bude nutné „bojovat“ o dětského čtenáře. Knihovnu hodně navštěvují maminky s dětmi již od batolecího věku, což je skvělé. Knihovnu navštěvuje v reálu více občanů, ale tím, že nemáme zavedené rodinné či skupinové registrace, řada z nich služby knihovny využívá, ale např. manželé na jednu průkazku, rodiče s dětmi, sourozenci, spolužáci – jeden registrovaný čtenář, několik návštěvníků.
- I v roce 2018 se metodička v rámci regionálních funkcí věnovala plnění standardů pro výkon regionální funkce knihovny, včetně aktualizací webových stránek obsluhovaných knihoven. Metodička se stále snaží umístit odkazy na weby obcí, linky na weby knihoven v obcích mikroregionu jsou na homesitu jednotlivých obcí webu mikroregionu.

III. VÝPŮJČKY

	Výpůjčky 2016	Výpůjčky 2017	Výpůjčky 2018
Výpůjčky Měk	62 352	57 251	47 298
Počet výpůjček na 1 obyvatele	8,4	7,7	6,5
Počet výpůjček na 1 registr. uživatele	48	43	39
Výpůjčky neprofi	13 215	12 089	11 078
Výpůjčky celkem – sumář všech ZK	75 567	69 340	58 376

- Počet výpůjček bohužel stále klesá, lidé méně čtou. Nepůjčí si tolik knížek jako dříve, více se rozmyšlejí. Půjčují si méně periodik a méně si výpůjčky prodlužují.
- **PRO PRACOVNICE KNIHOVNY Z TOHO VYPLÝVÁ NUTNOST POSILOVAT KOMUNITNÍ FUNKCI KNIHOVNY A HLEDAT ZPŮSOBY A SLUŽBY, KTERÉ BUDOU PRO ČTENÁŘE A UŽIVATELE ZAJÍMAVÉ A PŘÍNOSNÉ A BUDOU KVŮLI NIM DO KNIHOVNY CHODIT.**
- Největší počet z vypůjčených knih tvoří beletrie pro dospělé, procenta výpůjček periodik se výrazně nemění, co je nepříjemné, že klesají výpůjčky naučné literatury (literatura ke studiu - vše je na internetu na webech příslušných škol, čtenář zjistí v katalogu, že knihu nemáme, do knihovny již nepřijde – ztrácí se nám zpětná vazba, co konkrétně našim čtenářům chybí a co by bylo potřeba do fondu doplnit.
- Klesají výpůjčky dětských čtenářů, což je hodně nemilé a moc nás to mrzí, je nutné trvale hledat způsoby, jak tento trend zastavit. Školní knihovny základních škol byly doplněny velkým množstvím titulů z evropských fondů a především žáci druhého stupně ZŠ buď využívají tyto fondy, nebo méně čtou, **SNIŽUJE SE ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST**, stěžují si na to hlavně učitelé. Objevuje se řada nabídek organizací a projektů, které konkurují knihovnám a nabízejí služby za úplatu – čtenářské dílny, celostátní akce nakladatelů ..
- Dále má vliv **půjčování tematických kufříků**, protože v každém kufříku jsou 3-7 knih, které si dříve čtenáři půjčovali samostatně, dnes je to jedna výpůjčka = jeden kufřík.
- Výpůjčky **periodik** jsou sledovány a uváděny zvlášť a nepočítávají se k výpůjčkám naučné literatury, tvoří 13% výpůjček. Prolongace tvoří 21,5% všech výpůjček.
- Pracovnice městské knihovny zajišťovaly ve všech odděleních komplexní knihovnické služby: výpůjční, informační, bibliografické, rezervační a reprografické. Knihovní systém Tritius.
- Knihovní systém Clavius mají tyto obsluhované základní knihovny: Budeč, Dešná, Třebětice, Velká Lhota, Volfířov, Písečné, Český Rudolec, Cizkrajov a Staré Hobzí.
- Dostatek prostředků na doplňování novými knihami z regionálních funkcí a sdružování prostředků obcí umožňuje dostatečný výběr a nabídku čtenářům na vesnicích.

IV. DALŠÍ ÚDAJE

- **Zvyšuje se zájem o vzdělávací akce** – základy ICT (individuální zájemci, přednášky, lekce knihovnicko informační výchovy, **virtuální univerzita třetího věku** – zvyšuje se počet studentů. Pravidelná je spolupráce se školami v místě, knihovna se zapojila do řady celostátních knihovnických i celoměstských kulturních akcí (Březan – měsíc čtenářů, soutěže v dětském oddělení, lekce informatiky (ZŠ, Spec. škola, ISŠTO, SOUZ, Gymnázium) a besedy na nejruznější témata pro školy (Fantasy a spol., Ilustrace a ilustrátoři aj.), Týden knihoven, v letní čítárně se v případě dobrého počasí odehrávají programy pro děti, **autorská čtení** - spisovatelé, přednášky – zdraví, cestování, ...

- **Pobočky (PO):** všechny pobočky jsou připojeny na internet a poplatky za toto připojení jsou hrazeny z rozpočtu knihovny, všechny pobočky jsou vybaveny počítačem - Bílkov, D. Němčice, Chlumec, M. Pěčín, V. Pěčín. Nejlepších výsledků dosahuje PO v Bílkově a Velkém Pěčíně. V souvislosti s přechodem na Tritius se z nich stala oddělení knihovny. Do všech poboček (alias oddělení knihovny) byly doplněny skenery na čtení čárových kódů v knihách. Prostory poboček, jejich vytápění byly ošetřeny s městem Dačice Smlouvami o výpůjčce – platnost od 1. 1. 2019.
- **Regionální služby:** 24 metodických návštěv, 63 konzultací, revize a aktualizace fondů – 3 obecní knihovny, informační lekce, vzdělávání, doplňování a zpracování výměnného fondu. Doplňování webových stránek vytvářených pomocí šablony. Pomoc při organizaci akcí, jednání s obcemi, zaškolování nových knihovníků.
- **Počet studijních míst** je nízký a **je limitován prostorovými omezeními**. Na Internet je knihovna připojena pevnou linkou, která vyhovuje, ale není příliš rychlá (radiový spoj). Společná linka s městem.
- Knihovna Matěje Mikšíčka převážně splňuje **standarty knihovnických a informačních služeb (s výjimkou plochy pro uživatele)** a atest pověřené knihovny. Knihovna se od roku 2008 účastní projektu Benchmarking knihoven.

- V. ELEKTRONICKÉ SLUŽBY KNIHOVNY

- Knihovna poskytuje celkem **široké spektrum online služeb knihovny** – JE NUTNÁ TRVALÁ A PRŮBĚŽNÁ POZORNOST A PROPAGACE, má stránku i na facebooku. Aktualizaci stránek zajišťuje ředitelka s pracovníci ve službách, část pro obsluhované knihovny metodička. Stránky jsou průběžně aktualizovány, v roce 2018 byly provedeny větší úpravy a jejich přesun na zabezpečený web.
- Webové stránky obecních knihoven jsou na webu městské knihovny – šablona z knihovny Hradec Králové – domény webk nebo wz – aktualizuje metodička. Weby jsou zdarma do 500 obyvatel a fungují. Informace o obsluhovaných knihovnách jsou i na webech převážně většiny obcí. Od roku 2009 má knihovna zakoupený modul pro další fond, tzn., že knihovníci z obsluhovaných knihoven si mohou vybírat pouze ve výměnném fondu a nemate je celý fond.
- Knihovna půjčuje dvě čtečky e-knih, Kindle Paperwhite s volnými autorským díly a C-Tech Lexis, na kterou lze nahrávat i aktuální e-knihy z katalogu knihovny ve spolupráci s nakladatelstvím ereading.cz. Knihovna vydala k výročí založení knihovny leták na propagaci výpůjček e-knih, konečně se zvýšil zájem o tuto službu – za rok 2018 celkem 20 unikátních čtenářů si půjčilo = stáhlo 66 e-knih.

VI – VIII ZAMĚSTNANCI, PŘÍJMY, VÝDAJE

1. Knihovna Matěje Mikšíčka hospodařila podle schváleného rozpočtu (příspěvek města – 2.551.500,- Kč, vlastní příjmy). Mimořádné akce – změny, viz Zpráva do Rady města.
2. Dotace na regionální funkci knihovny – 446.000,- Kč, grant Česká knihovna – 5.595,- Kč, příspěvky obcí na nákup výměnného fondu – 69.840,- Kč.
3. **Knihovna městská funkce:** ředitelka (Mgr. Zdeňka Chadimová, FF UK Praha, 1 úvazek), oddělení pro dospělé (Marie Pykalová, Střední knihovnická škola Brno, 1 úvazek), oddělení pro děti (Štěpánka Krebsová, SZŠT, 0,625 úvazku). Oddělení v místních částech města Dačice, oddělení pro dospělé (Bc. Pavla Albrechtová), účetní (Miloslava Slavíková, 0,30 úvazku). **Regionální služby:** Miloslava Slavíková, 0,70 úvazku – hrazeno z krajské dotace.
4. Průběžně byla prováděna kontrola čerpání finančních prostředků na jednotlivých položkách rozpočtu a byly koordinovány nákupy v souladu s čerpáním a se stanovenými limity. Byla provedena kontrola hospodaření městem. Knihovna má funkční systém vnitřních směrnic
5. Knihovna fungovala šestnáctým rokem jako pověřená knihovna pro výkon regionálních funkcí, na výkon této funkce získává důležitou krajskou dotaci.
6. Hospodaření knihovny v roce 2018 skončilo zlepšeným výsledkem hospodaření ve výši 184.131,57 Kč. (vázané prostředky, úspory energií).

V Dačicích 15. února 2019

Mgr. Zdeňka Chadimová, ředitelka

Obrazová příloha – knihovna 2018 – výběr z akcí

P. Hirsch – Putování pěšky



Děti ze ZŠ Budíškovice se v naší knihovně chystají k recitační soutěži



Mistři ČR v autostopu



Trénink paměti



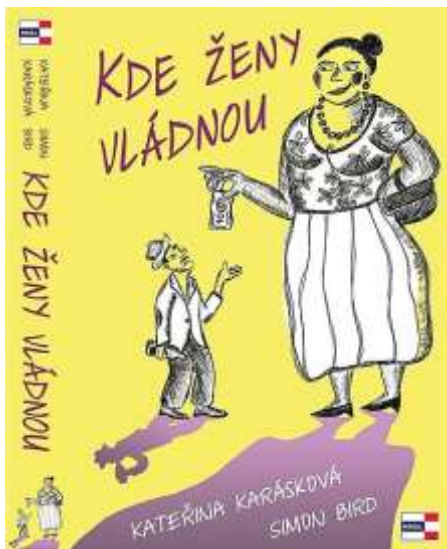
Celé Česko čte dětem



Vu3v – promoce



Karásková – kde ženy vládou



Gruzie – D. Švejnoha



Základy PC



Dopoledníček aneb Knížka pokaždé jinak – Tyláček



Pavel Dias – O fotografii



Pasování druháků na rytíře řádu čtenářského na Státním zámku



Děti jsou v knihovně často



Muzikoterapie – Dny zdraví



Lovci perel



Krámek Lovců perel



E - knihy



Les a příroda – vítězové, i ze ZŠ Komenského v Dačicích, předávání cen v JČVK



Přejmenování knihovny



Reliéf M. Mikšíčka



Diskuse s doc. B. Smutným



Autorka reliéfu M. Mikšíčka –
paní Vladimíra Vávrů



Začal další semestr virtuální univerzity
třetího věku



Už jsem čtenář aneb
Knížka pro prvňáčka

